

Anna Boleyn (1501 lub 1507 w Blickling Hall, Norfolk - 19 maja 1536 w Londynie)

*Pewna dziewczyna z Blickling Hall,
na którą król miał monopol,
pojęła iż,
gorzej ma niż
królowa Kate of Aragón.*

(ebs)

Anna Boleyn urodziła się 1501 albo 1507 prawdopodobnie. w Blickling Hall (Norfolk), była drugą żoną króla Henryka VIII Tudora, koronowaną w 1533 r. na królową Anglii i Irlandii, matką Elżbiety I Tudor.

<https://www.youtube.com/watch?v=gQNO7OU7msg>

Wychowywała się w zamku Hever w hrabstwie Kent. Otrzymała edukację typową dla kobiety z jej klasy. Nauczono ją arytmetyki, czytania, pisania i gramatyki, także historii i genealogii rodu. W zakres wychowania przyszłej damy wchodziły także gospodarskie umiejętności takie jak zarządzanie gospodarstwem domowym, dobre maniery, taniec, muzyka, śpiew, wyszywanie i szycie. Nauczyła się też popularnych wówczas gier: karty, szachy i kości, oraz łucznictwa, jeździectwa i polowania (również sokolnictwa).

W 1514 jako dwórka Marii Tudor siostry Henryka VIII wyjechała wraz ze swoją siostrą Marią do Francji, gdzie w październiku 1514 Maria Tudor poślubiła króla Ludwika XII. Zaledwie trzy miesiące po zawarciu małżeństwa Ludwik XII zmarł. Maria Tudor powróciła do Anglii, natomiast Anna z siostrą pozostały na dworze francuskim, jako damy dworu 15-letniej wówczas królowej Klaudii, żony króla Franciszka I., były tam przez siedem lat i nadal się kształciły. Anna pogłębiła swoją znajomość francuskiego, interesowała się modą i kwestiami religijnymi. Poznała dokładnie obyczaje i kulturę francuską.

W 1521 została odwołana do Anglii. W styczniu 1522 wypłynęła z Calais i wróciła do ojczyzny gdzie po jakimś czasie została damą dworu królowej Cataliny de Aragón, Katarzyny Aragońskiej.

https://www.youtube.com/watch?v=_GSTHdQgf5w

Nie wiadomo, kiedy dokładnie Henryk VIII zwrócił na nią uwagę, ale z pewnością nastąpiło to już po tym jak Henryk był pewien, że nie doczeka się kolejnych dzieci z obecnego małżeństwa i przestał odwiedzać sypialnię królowej. W 1526 zaproponował Annie tytuł *meitresse en titre*, czyli oficjalnej kochanki. Anna nie zgodziła się. Odmowa jeszcze bardziej rozochociła króla i jego uczucia względem Anny Boleyn zamieniły się z zauroczenia w prawdziwą miłość.

Od początku Anna Boleyn postawiła sprawę jasno, jedyną rolę jaką mogła zaakceptować była pozycja jego żony i królowej. W przeciągu roku król obiecał Annie rozwód z Katarzyną Aragońską i małżeństwo.

W grudniu 1527 Anna na stałe zamieszkała na królewskim dworze, gdzie cieszyła się wieloma przywilejami zarezerwowanymi dla królowej Anglii.

Król zaczął czynić starania o unieważnienie małżeństwa z Katarzyną. Gdy jasnym stało się, że papież Klemens VII nie pozwoli na uznanie małżeństwa za nieważne, Henryk VIII zaczął szukać innego rozwiązania. Rozwiązanie podsunął mu Tomasz Cranmer twierdząc, że papież może rozstrzygać w sprawach prawa kanonicznego, ale

problem ważności małżeństwa z Katarzyną ma charakter biblijny i powinien zostać rozwiązany naukowo przez biblistów uniwersyteckich, których trzeba poprosić o ekspertyzy.

Henryk był pod wpływem lektur podsuniętych mu przez Annę, jak np. książka reformatora Williama Tyndale'a pt. *"The Obedience of a Christian Man"*, w której autor twierdził, iż władza spoczywa w rękach króla jako Bożego pomazańca, a nie w rękach papieża, a król jako przedstawiciel Boga na ziemi ma prawo podejmować każdą decyzję.

W 1531 Katarzyna Aragońska została wydalona z dworu, a jej komnaty i miejsce na dworze zajęła Anna Boleyn.

Kiedy w 1532 zmarł Arcybiskup Canterbury William Warham, Henryk VIII z akceptacją papieża mianował na to stanowisko Tomasza Cranmera, który do tego czasu został kapłanem rodziny Boleynów. W tym samym roku Tomasz Cromwell przedstawił w Parlamencie dwie ważne ustawy *"Supplication against the Ordinaries"* oraz *"Submission of the Clergy"*, które uznawały Henryka VIII za głowę Kościoła Anglii co było aktem ostatecznego zerwania z Rzymem.

Wówczas Tomasz More zrezygnował z urzędu kanclerza, który został powierzony Cromwellowi. Henryk VIII nareszcie był wolny i mógł poślubić Annę Boleyn.

1 września 1532 Anna Boleyn została mianowana Markizą Pembroke, w ten sposób stała się najważniejszą kobietą na dworze.

Ślub Henryka VIII Tudor z Anną Boleyn odbył się w tajemnicy 25 stycznia 1533 w Londynie, wkrótce po powrocie z Dover. Anna była już wtedy w ciąży. 23 maja 1533 Tomasz Cranmer uznał poprzednie małżeństwo króla Henryka VIII z Katarzyną Aragońską za nieważne i niebyłe, a pięć dni później 28 maja 1533 małżeństwo króla z Anną Boleyn za legalne i ważne.

Wszyscy astrologi i medycy królewscy zapewniali iż urodzi się syn. 7 września 1533 r. na świat przyszła księżniczka Elżbieta. Henryk VIII nie krył rozczarowania, był bowiem przekonany, że urodzi się w końcu syn i następca tronu. W 1534 r. królowa Anna była ponownie w ciąży.

Wiedziała, że dopóki nie urodzi syna, jej pozycja u boku króla jest zagrożona. Córka Katarzyny Maria chociaż pozbawiona tytułu i uznana za dziecko z nieprawego łoża stanowiła dla niej i Elżbiety zagrożenie. Henryk uspokajał Annę a Marię pozbawił części służby i wysłał do Hatfield House gdzie była wychowywana Elżbieta.

7 stycznia 1536 r. zmarła Katarzyna Aragońska. Wieść o jej śmierci dotarła na dwór angielski następnego dnia i została przyjęta z radością. Następnego dnia Henryk i Anna byli ubrani na żółto, kolor oznaczający radosne święto i uczcili ją uroczystościami (w Hiszpanii kolor żółty w połączeniu z czarnym oznacza żałobę, dlatego kolor ubrania królewskiej pary był różnie interpretowany). Anna w końcu poczuła się pełnoprawną królową Anglii, ale poroniła.

Kiedy doszła do siebie, uczucia Henryka wygasły, zaczął rozpowiadać, że uwiodła go używając "sortilege" - francuski termin oznaczający zarówno podstęp jak i czary. Dla wszystkich nieuznających małżeństwa z Anną Henryk VIII nie był jej mężem, lecz wdowcem po śmierci Katarzyny Aragońskiej, a to umożliwiło mu poślubienie kolejnej kobiety bez posądzenia o bigamię.

Wśród historyków istnieją spory do jakiego stopnia za upadek Anny Boleyn odpowiedzialny był Tomasz Cromwell. Czasem uważa się go za inicjatora i organizatora spisku przeciwko królowej, czasem za polityka który wyczuł wolę króla i przeprowadził skomplikowaną i niebezpieczną operację prawną widząc w tym własne korzyści, a czasem za posłusznego urzędnika, który wykonał ustne polecenie króla.

Anna w tym czasie nie stanowiła żadnego zagrożenia dla Cromwella, ale choć byli kiedyś sojusznikami istniały

pomiędzy nimi poważne różnice polityczne: Anna chciała pieniądze z konfiskowanych majątków kościelnych przeznaczyć dla instytucji edukacyjnych i filantropijnych oraz sprzyjała sojuszowi z Francją, natomiast Tomasz pragnął sojuszu z Cesarstwem a pieniądze miały zasilić spustoszoną polityką Henryka królewski skarbiec. Wszyscy jednak zgadzają się do jednego - proces Anny Boleyn był tragiczną w skutkach parodią sprawiedliwości. By go zakończyć powodzeniem Cromwell musiał zdobyć dowody wystarczające by wzbudzić przekonanie o jej winie, niepowodzenie mogło go spowodować zakończenie jego kariery lub nawet śmierć.

Henrykowi nie wystarczało oddalenie Anny, ani kolejny rozwód. Uznał, że jednym rozwiązaniem będzie pozbycie się jej w najszybszy i jednoznaczny sposób. Decyzję o doprowadzeniu do śmierci Anny ułatwiała mu pamięć o tym z jaką żarliwością Anna doprowadziła do upadku Wolseya oraz wyrażane przez nią życzenia i groźby śmierci pod adresem Katarzyny i jej córki.

W Londynie w piątkowy ranek, 19 maja 1536, cztery miesiące po śmierci Katarzyny, wykonano wyrok na Annie. Podczas egzekucji zachowywała spokój. Jeden cios miecza zakończył jej życie. Powszechnie uważa się, że wszystkie zarzuty stawiane Annie Boleyn zostały spreparowane.

<https://www.youtube.com/watch?v=YErZRRYB0y0>

"Za to Anna Boleyn była młodsza, i ładniejsza, i w ogóle niepowściągliwa. Nie brakowało jej też ani dowcipu, ani błyskotliwości, ani talentu do improwizacji. Taka kombinacja na krótką metę może się nawet wydawać atrakcyjna, ale rzadko sprawdza się na dłuższych dystansach. Tym bardziej, że Anna zwykła zakładać do łóżka wyłącznie czarne koszule nocne z satyny, do tego na podszewce z tafty, notabene także czarnej i - jakby tego nie było dość - dodatkowo wzmacniane sztywnym płótnem. Nic więc dziwnego, że po urodzeniu królowej Elżbiety w roku 1533 Anna została pozbawiona głowy przy pomocy eleganckiego obustronnego pałasza." (Will Cuppy, "Życie i upadek prawie wszystkich", tł. Wojciech Tyszka, wyd. Twój Styl, Warszawa 2005)

W 1969 powstał głośny film "Anna tysiąca dni" z Richardem Burtonem w roli Henryka VIII i śliczną kanadyjską aktorką Geneviève Bujold w roli Anny.